

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน :
โรงเรียนเขว้าใหญ่พิทยาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เขต 26
ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ต่อไปนี้

1. การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเขว้าใหญ่พิทยาสรรค์
4. บริบทของโรงเรียนเขว้าใหญ่พิทยาสรรค์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

การบริหารหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบนั่นเอง (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล และคณะ. 2545 : 27) บทบาทสำคัญประการหนึ่งของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารและครูต้องทำหน้าที่เป็นผู้พัฒนาหลักสูตร ซึ่งหมายถึง การสร้าง การใช้ และปรับปรุงหลักสูตรนอกเหนือจากหน้าที่ในการสอน เมื่อสถานศึกษาสร้างหลักสูตรแล้วในขั้นต่อไปเป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งต้องมีกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อการใช้หลักสูตร อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ. 2545 ก : 7)

1. การบริหารหลักสูตร

สุทิน นิยมพลับ (2524 : 82) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง ศิลปะเทคนิคของผู้ดำเนินการที่จะต้องหาวิธีการหลายรูปแบบตั้งแต่การวางแผนดำเนินการหลักสูตร เลือกเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและระดับชั้น รวมทั้งควบคุมให้ดำเนินการเป็นไปตาม

จุดหมายที่กำหนด และติดตามประเมินผล พร้อมทั้งหาแนวทางแก้ไขเพื่อบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

สงบ ลักษณะ (2524 : 39 อ้างถึงใน วสันต์ เพชรวิวรรธน์. 2545: 16) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การวางแผนและการจัดการในลักษณะใช้ทรัพยากรทุกด้านที่มีอยู่อย่างชาญฉลาด ทั้งในด้านบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และเทคนิควิธีต่าง ๆ เพื่อให้ครูเกิดความสะดวกในการปฏิบัติตามหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ครบถ้วน

สังัด อุทรานันท์ (2525 : 263-265) อธิบายถึงการบริหารหลักสูตรในระดับโรงเรียนว่า การบริหารหลักสูตรเกี่ยวกับการจัดบุคลากรเข้าสอนตามความถนัดและความเหมาะสม ส่วนการบริหารหลักสูตรนั้นอธิบายว่า ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น การบริการห้องสอนวิชาเฉพาะ บริการเกี่ยวกับห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน บริการเกี่ยวกับเครื่องมือในการวัดประเมินผลและบริการแนะแนว ฯลฯ

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 159) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรเป็นการบริหารงานด้านวิชาการ หรือการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งเปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

อนงค์ศิริ วิชาสัย (2530 : 16-19) ได้กล่าวถึงบทบาทและกิจกรรมของผู้บริหารในการบริหารหลักสูตรไว้ว่า

1. การปรับเพื่อนำไปสู่การสอน

1.1 ศึกษาหลักสูตร โดยเฉพาะจุดหมาย โครงสร้าง และแนวปฏิบัติในการนำหลักสูตรไปใช้ให้เข้าใจ

1.2 ควรศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา ระหว่างหลักสูตรแม่บทกับแผนการสอน ในด้านจุดหมาย จุดหมายเฉพาะ เนื้อหา กิจกรรมและการประเมินผล

2. จัดเตรียมดำเนินการ

2.1 จัดประชุมครูในโรงเรียนก่อนเปิดภาคเรียนในแต่ละภาคเรียน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเรื่องหลักสูตร

2.2 นำผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านมาเพื่อพิจารณาจุดเด่น และจุดด้อยร่วมกัน

2.3 จัดทำโครงการสอน กำหนดการสอนรายปี รายภาคเรียน แต่ละวิชาให้พร้อม

2.4 จัดทำตารางเรียนหรือตารางสอน โดยยึดความต้องการและความเหมาะสมของผู้เรียนเป็นหลัก

2.5 พิจารณาจัดครูเข้าสอน ซึ่งอาจจัดได้หลาย ๆ วิธี

2.6 การเตรียมการสอน โดยให้ครูผู้สอนวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้า
ในแต่ละสัปดาห์

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

อำนาจ จันทร์แป้น (2532 : 159) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การนำหลักสูตร
ไปสู่การปฏิบัติการเรียนการสอนและการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย
ของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2534 : 159) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง
กระบวนการหรือกิจกรรมที่บุคคลร่วมมือกันดำเนินการ โดยมีเครื่องมือคือหลักสูตรซึ่งเป็นเครื่องมือ
อย่างหนึ่งของโรงเรียน ในอันที่จะเตรียมเด็กหรือเยาวชนให้เกิดความรู้ทักษะ ทักษะคิด และ
ประสบการณ์ที่ดี ในการดำเนินและดำรงชีวิตในสังคมของตน ได้อย่างถูกต้อง และเป็นสมาชิกที่มี
ประสิทธิภาพของสังคม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 60) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง
กระบวนการบริหารงานการใช้หลักสูตร แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมหลักสูตร
การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2538 : 174) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การวางแผน
การควบคุมกำกับดูแล การจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน โครงการ
วิชาการที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรและการสอน โดยสอดคล้องกับการพัฒนา
ผู้เรียนตามลักษณะธรรมชาติการเรียนรู้และตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 159) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรว่า
เป็นการบริหารและดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน
หลักสูตร ผู้บริหารจะเป็นแกนนำโดยมีผู้ช่วยในฝ่ายต่าง ๆ ครูวิชาการ ครูผู้สอน และหน่วยงานอื่น ๆ
ที่ส่งเสริมการบริหารหลักสูตร เช่น กรรมการสถานศึกษา กรรมการบริหารหลักสูตร เป็นต้น

চারং บัวศรี (2542: 314-316) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร จะต้องปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

1. กำลัคน
2. วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้และสื่อการเรียนการสอน
3. การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
4. การเพิ่มพูนขวัญและกำลังใจ
5. การนิเทศ
6. การแนะแนวการศึกษา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตร คือการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้การใช้
หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยการใช้ทรัพยากร

คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่เหมาะสม โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องในการบริหารหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูผู้สอน

2. ขั้นตอนการบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรให้ได้ผลดี บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้น ต้องมีขั้นตอนการบริหารหลักสูตรที่ชัดเจน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 60-67) ได้แบ่งกระบวนการบริหารหลักสูตร เป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยการเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ การตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร และการเตรียมความพร้อมของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร
2. ขั้นดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ซึ่งมีทั้งฝ่ายปฏิบัติการ และฝ่ายสนับสนุน ตลอดจนฝ่ายควบคุมการใช้หลักสูตร
3. ขั้นการประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เมื่อมีการนำหลักสูตรไปใช้ ควรจะต้องมีการประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินผลเพื่อจะพิจารณาว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ เพื่อที่จะได้ใช้ในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร

พนอม แก้วกำเนิด (2547 : 22) ได้เสนอขั้นตอน การบริหารหลักสูตรที่จะทำให้หลักสูตร บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. กำหนดปรัชญา และอุดมการณ์ วัตถุประสงค์ นโยบายของโรงเรียน
2. ศึกษา สำนวญปัญหาความต้องการและสภาพท้องถิ่น
3. ศึกษา สำนวญปัญหาความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง
4. ศึกษา สำนวญความถนัด ความสามารถเฉพาะของนักเรียน
5. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามความถนัด ความสามารถ
6. จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และส่งเสริมความสามารถของผู้เรียน
7. จัดบริการแนะแนวเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง และสังคม ท้องถิ่นของตนเพื่อจะได้เลือกเรียนรายวิชาที่เหมาะสมกับตนเอง
8. พัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครู อาจารย์ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิด
9. นำทรัพยากรจากภายนอกเข้ามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน
10. จัดแผนการสอน เนื้อหา เทคนิคการสอน อุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงกับชีวิต เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมของตน

11. เตรียมสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้

12. ประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ได้รับทราบวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาตามหลักสูตร

13. จัดกิจกรรม เช่น การประกวด นิทรรศการ การสาธิต และจัดปัจจัยที่จะเป็น
การส่งเสริมและพัฒนาที่สมบูรณ์

14. ติดตาม ช่วยเหลือ นิเทศ แก้ปัญหา พัฒนางานและให้ขวัญกำลังใจในการ
ดำเนินงานตามหลักสูตร

15. พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนางาน
หลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 156) ได้เสนอกิจกรรมการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย

1. การศึกษาวิเคราะห์ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบ
หลักสูตรต่าง ๆ

2. การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน

3. การจัดครูเข้าสอน

4. การจัดตารางสอน

5. การเตรียมแผนการสอน

6. การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

7. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น อาคารสถานที่
งบประมาณ การบริการห้องสมุด เป็นต้น

8. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

9. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 321-323) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการวางแผน
กำหนดกิจกรรมการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ และมีการตรวจสอบความเหมาะสมของ
การจัดการในเรื่องต่อไปนี้

1. การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจที่สำคัญหนึ่งของสถานศึกษา ที่จะช่วยให้
การใช้หลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนด สถานศึกษาจึง
ควรได้กำหนดวางแผน โครงการ และกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ ที่จะเกื้อหนุน สนับสนุน ส่งเสริมให้
การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การบริหารทั่วไป เป็นงานที่มีความสำคัญเช่นกัน เนื่องจากจะเป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริม
อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางอ้อม
แต่ส่งผลอย่างลึกซึ้งต่อการหล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการฝึกฝนทักษะการเรียนรู้ที่

สำคัญของผู้เรียน เช่น การจัดหาแหล่งการเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาคลังและสื่อ อุปกรณ์ โครงการสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เมื่อสถานศึกษาได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องพัฒนาระบบและดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยกำหนดระบบหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบ ทั้งนี้ควรกำหนดให้ครูทุกคนได้ตรวจสอบหรือประเมินตนเองเป็นระยะ ๆ ตามแผนปฏิบัติงานของแต่ละคน มีการบันทึกผลการประเมินตนเองไว้และนำผล การประเมินตนเองรวมกับการประเมินการปฏิบัติงานตามแผนของระดับชั้นปี กลุ่มสาระการเรียนรู้ และภาพรวมของสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำผลการประเมินดังกล่าวนี้ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างสม่ำเสมอ นำไปสู่การรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้ตามสภาพจริง

อุทัย บุญประเสริฐ (2542 : 34-35) กล่าวว่า การนำหลักสูตร ไปใช้ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสำคัญ 3 อย่าง ดังนี้

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
2. การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายใน โรงเรียนเพื่อประโยชน์ในการใช้

หลักสูตรให้บรรลุผลตามหลักสูตรและจุดหมายของหลักสูตร

3. การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักการ จุดหมายของหลักสูตร คือ จุดประสงค์ของการเรียนรู้สอดคล้องกับ โครงสร้างและแนวดำเนินการของหลักสูตร

สุมิตร คุณาณกร (2542 : 34-35) กล่าวว่า การนำหลักสูตร ไปใช้นั้น มีกิจกรรมสำคัญ 3 ประการ ตามรายละเอียดโดยสรุปต่อไปนี้

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หลักสูตรที่จัดทำจากส่วนกลางจะมีลักษณะเนื้อหาสาระ ตลอดจนรายละเอียดของวิธีการต่าง ๆ ที่กว้าง ผู้ใช้จะต้องวิเคราะห์และจัดทำรายละเอียดของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลเอง โดยจัดทำเป็นแผนการสอน เป็นต้น

2. การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ในโรงเรียน หมายถึง การจัดเตรียมวัสดุประกอบหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์ อำนวยความสะดวก ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการวิชาการต่าง ๆ และการจัดครูเข้าสอน เป็นต้น

3. การสอน โดยครูต้องใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะ ของวิชา

วิชัช วงษ์ใหญ่ (2542 : 35-36) ให้ทัศนะในกรณีนี้เกี่ยวกับผู้บริหารต้องวางแผนเตรียมการดังนี้

1. การเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ คือ การวิเคราะห์สภาพต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้งด้านทรัพยากร วิธีการ สภาพแวดล้อมและชุมชนว่ามีความพร้อมที่จะใช้หลักสูตรใหม่เพียงใดและวางแผนแก้ไขจัดการไว้ล่วงหน้า

2. การจัดเตรียมการอบรมครู เพื่อใช้หลักสูตรใหม่ เพื่อให้ครูเข้าใจในจุดหมายหลักการของหลักสูตร และเตรียมจัดทำโครงการสอน แผนการสอนไว้ โดยผู้บริหารจะต้องนิเทศ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ

3. การจัดครูเข้าสอน โดยผู้บริหารจะต้องพิจารณาจัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของครูต่อลักษณะวิชา และระดับชั้นของนักเรียนที่ตรงกับบุคลิกภาพส่วนตัวของครู

4. การจัดตารางสอน เพื่อให้เวลาสอนของแต่ละวิชาเหมาะสมทั้งทางด้านช่วงเวลาที่บางวิชาควรจัดในภาคเช้าและความยาวของระยะเวลาทำการสอน การจัดครู ลงสอนได้โดยไม่ซ้ำซ้อน และป้องกันปัญหาในการจัดสรรเวลาใช้ห้องปฏิบัติการหรือห้องพิเศษต่าง ๆ

5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการสอน คือ การจัดทำกำหนดการสอนประมวลการสอน แผนการสอน และสื่อการเรียนการสอน

6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร เพื่อให้ผู้ปกครองทราบว่าบุตรหลานของตนควรจะต้องมีการพัฒนาการอย่างไรบ้างจากการเรียนรู้ตามหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้าง การร่วมมือกันระหว่างในโรงเรียนและผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียน

7. การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และการเลือกสรรโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การจัดโครงการอาหารกลางวันเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ด้านโภชนาการจากการปฏิบัติจริง หรือการจัดสวนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้การเพาะปลูก การตกแต่งบ้าน และได้รับบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

8. การจัดโครงการประเมินการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ๆ มากขึ้น โดยจะต้องทำเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ในกรณีนี้การปรับปรุงหลักสูตรจะทำได้ง่ายขึ้น ถ้าหลักสูตรมีจุดหมายที่ชัดเจน

จากแนวทางที่นักวิชาการ และกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ไว้สำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษานั้น ผู้วิจัย จึงสรุปเพื่อทำการวิจัยครั้งนี้ 4 ด้าน คือ

1. ด้านการเตรียมความพร้อมและการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา โดยเริ่มจากการจัดเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา และรวมไปถึงบุคลากรในสถานศึกษาด้วย จากนั้นจึงกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย เนื้อหาและโครงสร้างต่าง ๆ มาเป็นเกณฑ์ในการจัดทำสาระ ของหลักสูตรสถานศึกษา

2. ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร เป็นการเตรียมการในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ทุกอย่างมีความพร้อมและเหมาะสมในการนำหลักสูตรไปใช้

3. ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร เป็นขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา ซึ่งจะต้องมีการประเมินคุณภาพทางการศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ

4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปผล และปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งเป็นส่วนที่จำเป็นที่ผู้บริหารหรือผู้มีหน้าที่ในการนิเทศ ต้องติดตามผลการใช้หลักสูตร และประเมินผลของการใช้หลักสูตร ว่ามีประสิทธิภาพหรือมีส่วนใดที่ยังขาดหายไป เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงหลักสูตรให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อตัวผู้เรียน

1. ด้านการเตรียมความพร้อมและการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องดำเนินการโดย ประการแรก การสร้างความตระหนักให้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ประการที่สอง พัฒนานุเคราะห์ของสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของบุคลากรในสถานศึกษา และมีบัญชีรายชื่อสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ประการที่สาม ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาและจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษา โดยจัดทำข้อมูลพื้นฐานของ โรงเรียน ชุมชน และข้อมูลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตและจะต้องเป็นข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพทั้งในด้านความถูกต้อง เชื่อถือได้ มีความเป็นปัจจุบัน สามารถตอบสนองผู้ใช้ได้ทันเหตุการณ์ มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครอง นักเรียน หน่วยงานองค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบและขอความร่วมมือ โดยมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ความเคลื่อนไหวของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนทราบ

การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา จะต้องดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย การกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อมองอนาคตว่า โลกและสังคมรอบ ๆ จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และสถานศึกษาจะต้องปรับตัว ปรับหลักสูตรอย่างไรจึงจะพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับยุคสมัย กำหนดโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ / ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ครบ 8 กลุ่มสาระรายปีหรือรายภาค กำหนดเวลาเรียน จัดทำคำอธิบายรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งพื้นฐานและเพิ่มเติม ทั้งนี้ต้องสื่อความหมายได้ชัดเจนมีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชานั้น จัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยการนำสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาคที่กำหนดไว้ไปบูรณาการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้หน่วยย่อย เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และผู้เรียน

ได้เรียนรู้ในลักษณะองค์รวม และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา รายปีหรือรายภาคและหน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำแล้วกำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน และผู้สอน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนให้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจอย่างแท้จริงเป็นการพัฒนาที่สำคัญ สถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนะแนว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตาม ความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิ ภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำ หน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านการศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ 2) กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจของผู้เรียน มุ่งเน้นพัฒนาคุณลักษณะที่พึง ประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกัน แก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รู้สิทธิหน้าที่ของตนเอง แบ่งตามความแตกต่าง ระหว่างกิจกรรมได้เป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุก คนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน การจัด เวลาเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนอาจจัดทำได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องจัดให้ ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ของผู้เรียน

2. ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร

การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เป็นการจัดเตรียมองค์ประกอบต่าง ๆ ก่อนที่จะมีการนำหลักสูตรไปใช้ โดยมีการวางแผนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

2.1 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน เช่น สะอาด สงบ สะดวกสบาย และส่งเสริมการใฝ่รู้ ให้นักเรียนอยากศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นพื้นฐานสำคัญ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาจิตใจให้มีความสุข จะช่วยให้นักเรียนมีความ กระตือรือร้นมากยิ่งขึ้น เกิดความรัก และช่วยให้เกิดความรับผิดชอบและวินัย ในตนเองและสามารถ รับความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ได้เป็นอย่างดี

2.2 จัดหา เลือกลงใช้ ทำและพัฒนาสื่อ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มาอยู่ในท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งอื่น ๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเอง หรือนำสื่อต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว และในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ควรมีความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ เข้าใจง่ายและรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และต่อเนื่องตลอดเวลา ดังนั้นสถานศึกษา (กรมวิชาการ. 2545 : 23-24) ควรดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 จัดทำและจัดหาสื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

2.2.2 ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2.3 จัดทำและจัดหาสื่อสำหรับการศึกษา ค้นคว้า ของผู้เรียน และสำหรับเสริมความรู้

ของผู้เรียน

2.2.4 ศึกษาวิธีการเลือก และ การใช้สื่อการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสม

หลากหลายและสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.2.5 ศึกษาวิเคราะห์ และ ประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเองและที่

เลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้

2.2.6 จัดทำ และ จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพใน

สถานศึกษาและในชุมชน เพื่อศึกษาค้นคว้า แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้

2.2.7 จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และสังคมอื่น

2.2.8 จัดให้มีการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ

สำหรับหลักการเลือกสื่อการเรียนรู้ที่ผู้สอนควรคำนึงถึง ได้แก่ การเลือกสื่อ การเรียนรู้ต้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาที่จะสอนเหมาะสมกับผู้เรียน พิจารณา มีความเป็นไปได้และค่าใช้จ่าย ตลอดจนความสะดวกและความสามารถในการใช้สื่อการเรียนรู้

2.3 จัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

กระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญา

วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นควรใช้รูปแบบ/วิธีการที่หลากหลายเน้นจัดการเรียนการสอน ตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการ ปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ เรียนรู้ผู้ คุนธรรม ทั้งนี้ ต้องพยายามนำกระบวนการจัดการทางวิทยาศาสตร์ ไปสอดแทรกในการ เรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื้อหาและกระบวนการต่าง ๆ ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม การบูรณาการ เป็นการกำหนดเป้าหมาย การเรียนรู้ร่วมกัน ยึด ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 ได้ระบุให้สถานศึกษาและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

2.3.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ และความถนัดของ ผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.3.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

2.3.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

2.3.4 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนรวมทั้ง ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.3.5 จัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานร่วมมือกับบิดามารดา

2.3.6 ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายร่วมกันพัฒนาผู้เรียน ตามศักยภาพ

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จะต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของผู้สอนและการ เรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนจะต้องวางแผนการสอน โดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ กิจกรรมต่าง ๆ จะต้อง เน้นที่บทบาทของผู้เรียนและต้องคำนึงถึงการพัฒนากระบวนการคิด วางแผน ลงมือปฏิบัติ สืบค้น ข้อมูล รวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ จากแหล่งการเรียนรู้หลากหลาย การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่ง กันและกัน อันจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้

2.4 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้ เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.4.1 จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเกื้อกูลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น บูรณา การ โครงการ องค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.4.2 จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติและความสามารถความ ต้องการของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมวิชาการ

2.4.3 จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี

2.4.4 จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่าง ๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม

2.4.5 ประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน (กรมวิชาการ. 2545 : 33)

2.5 การวัดผลและประเมินผล การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการ ที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา จะต้องจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการวัดและประเมินทั้งในระดับ ชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ตลอดจนการประเมินภายนอก เพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2.5.1 การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน เป็นการวัดที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและผลงานจากโครงการหรือแฟ้มสะสมงาน

2.5.2 ประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้า ด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปี และช่วงชั้นสถานศึกษา สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งนำผลการประเมินรายช่วงชั้น ไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้น กรณีผู้เรียนไม่ผ่านมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ สถานศึกษาต้องจัดให้มีการเรียนการสอนซ่อมเสริมและจัดให้มีการประเมินผลการเรียนด้วย

2.5.3 การประเมินคุณภาพระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น เข้ารับการประเมินระดับชาติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สำคัญ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษซึ่งข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (กรมวิชาการ. 2545 : 24-25)

2.6 การแนะแนว สถานศึกษาต้องพัฒนาระบบแนะแนวที่มุ่งการพัฒนาคนให้มีความรู้อย่างลึกซึ้ง ประเมินการจัดการที่มีคุณภาพ โดยกำหนดพันธกิจระหว่างบ้าน ชุมชน และสถานศึกษาที่เน้นความร่วมมือระหว่างบ้านในฐานะแหล่งเรียนรู้แรกของผู้เรียน ชุมชนจะเป็นเครือข่ายที่สำคัญของการแนะแนว ช่วยป้องกัน แก้ไขปัญหาของสังคม สร้างเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ด้วยข้อมูลสารสนเทศและพัฒนาเครือข่ายแนะแนวให้เข้มแข็งเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงสุด การกำหนดภารกิจกรมแนะแนวตามความต้องการของผู้เรียนที่สนองจุดหมายของหลักสูตร โดยอาศัยหลักการแนะแนวพื้นฐานมีดังนี้

2.6.1 การแนะแนวการศึกษา มุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ รู้จักแสวงหาความรู้และวางแผนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวด้านการเรียนและมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน

2.6.2 การแนะแนวอาชีพ ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง และโลกของงานอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีในการทำงาน มีโอกาสได้รับประสบการณ์ และฝึกงานตามความถนัด ความสนใจ

2.6.3 การแนะแนวเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีอารมณ์มั่นคง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน โดยให้ผู้สอนนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือบูรณาการ ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนา การดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนารายงานผลการเรียนรู้ และนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ เน้นการวิจัยในห้องเรียนและการวิจัยในภาพรวมของสถานศึกษา

2.8 มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

3. ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร

การดำเนินการใช้หลักสูตร คือ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญในการให้ทุกส่วนทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาลงไปสู่ท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้จัดการเรียนการสอน

ดังนั้น เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษา คือ ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล การศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบเห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนการวางแผน และดำเนินงานการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง ดังนั้น สถานศึกษา จึงต้องมีการดำเนินการบริหารหลักสูตร ดังนี้

3.1 มีการประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาทุกแห่ง จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งภาระงานที่สถานศึกษาต้องดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นระบบ ได้แก่

- 1) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 2) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา 3) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา 6) การประเมินคุณภาพการศึกษา 7) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี 8) การผดุงระบบการประกัน คุณภาพการศึกษา

ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องมีการประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ โดยปฏิบัติตาม แผนที่วางไว้ และมีการบริหารจัดการที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (School Based Management : SBM) โดยการดำเนินการทุกชั้นตอนควรเน้นการประสานและการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3.2 มีการรายงานการเรียนรู้ของผู้เรียนประจำปี (ปี/ภาค) ประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละระดับชั้นตามสาระการเรียนรู้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ สถานศึกษากำหนด ผลการประเมินด้วยแบบทดสอบมาตรฐานจากหน่วยงานต่าง ๆ การมาเรียน ประจำวัน/ปีการศึกษา จำนวน/สัดส่วนของนักเรียนที่จบการศึกษา จำนวนนักเรียนที่ได้รับการซ่อม เสริม จำนวนนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมศักยภาพ จำนวนนักเรียนที่ได้รับทุนอาหารกลางวัน สภาพ ความพึงพอใจของครู นักเรียนและชุมชน เป็นต้น

4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 ก: 11, 27) กล่าวว่า การดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีลักษณะเป็น กระบวนการวิจัยและพัฒนา เพื่อนำข้อมูลจากผลการดำเนินงานมาใช้เป็นพื้นฐาน ใน การวางแผนและพัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีระบบและมี ประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องจัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน โดยใช้ตัวชี้วัด สภาพความสำเร็จของการดำเนินการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเป้าหมายในการนิเทศ นิเทศแบบมีส่วนร่วม นิเทศเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินการ บริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาใน 7 ภารกิจ และมีการดำเนินการ ดังนี้

- 4.1 มีคณะกรรมการพิเศษภายในของสถานศึกษา
- 4.2 มีแผนงาน/โครงการพิเศษ ติดตาม กำกับในสถานศึกษา
- 4.3 มีเอกสารหลักฐานการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรที่เป็นปัจจุบัน
- 4.4 มีรายงานการนิเทศปรากฏเป็นหลักฐาน
- 4.5 มีระบบกำกับ ติดตามและประเมินผล

นอกจากนั้น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 48 ได้กำหนดไว้ว่าให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานและเพื่อรับรองการประกันคุณภาพภายนอก ดังนั้นในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องดำเนินการสรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. มีการรายงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้องชุมชนเป็นประจำ สถานศึกษาจะต้องจัดทำ รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาซึ่งจะสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอันเป็นผลจากการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติงานในรอบปี โดยมีผลลัพธ์ที่สร้างความมั่นใจให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง 2 ประการ คือ คุณภาพของผู้เรียน และศักยภาพของสถานศึกษาในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาผู้เรียน สำหรับสาระของการรายงาน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 สรุปผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา ตอนที่ 3 สภาพและผลการพัฒนาสถานศึกษาตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ / แนวทางของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตอนที่ 4 เสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไป

2. มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้วยแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นมาตรฐานระดับชาติ ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับชาติ มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและคุณภาพการศึกษาของชาติ สถานศึกษาจะต้องเตรียมผู้เรียนให้เข้ารับการประเมินด้วยความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการประเมิน ซึ่งเป็นการประเมินตามระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรกำหนด คือ ประถมศึกษาปีที่ 3 ประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนทุกคนในปีที่กำหนดจะต้องได้รับโอกาสเข้าสอบ และเป็นการประเมินเฉพาะวิชาหรือสมรรถภาพที่จำเป็นและมีความสำคัญตามระดับช่วงชั้น เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

สำหรับการปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีการดำเนินการ ดังนี้

1. สถานศึกษานำผลการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

2. สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการนำข้อมูลและปัญหาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายรวมทั้งยุทธศาสตร์ในการพัฒนาในปีต่อไป โดยมีแนวทางการปฏิบัติงาน ดังนี้

2.1 ครูทุกคนที่ได้รับมอบหมายความรับผิดชอบตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติงานประจำปีจะต้องตรวจสอบ และทบทวนผลการดำเนินงานของตนเองตามภาระรับผิดชอบและสภาพความสำเร็จที่กำหนด

2.2 บุคลากรทุกหมวด/โครงการ/งาน จะต้องตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานตามสภาพความสำเร็จที่กำหนดในระดับหมวด/โครงการ/งาน

2.3 คณะผู้บริหารสถานศึกษาทุกฝ่าย จะต้องตรวจสอบและทบทวนผลการดำเนินงานของทุกฝ่ายและภาพรวมสถานศึกษา ทั้งนี้ในการดำเนินงานจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ ตระหนักเสมอว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการพัฒนาการศึกษาของผู้เรียนที่กำหนดในมาตรฐานหลักสูตร ทำงานด้วยความโปร่งใส ไม่ให้เกิดความขัดแย้ง ทุกคนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตามกระบวนการ ไม่ตัดสินใจหรือวิพากษ์วิจารณ์ในขณะที่ทำงาน พิจารณาตามข้อมูล ร่องรอย หลักฐานที่ปรากฏ

สรุปการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาผู้วิจัยจึงสรุปเพื่อทำการวิจัยครั้งนี้ 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมและการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปผล และปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

จากการติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 และข้อมูลแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทยและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา

เด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

1. วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ได้เต็มตามศักยภาพ

2. หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

- 2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
- 2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
- 2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
- 2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
- 2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

3. จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

3.2 มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก

ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิด สมรรถนะสำคัญ 5 ประการดังนี้

4.1 ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสารมีวัฒนธรรม ในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจา ตอรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อ ตนเองและสังคม

4.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม

4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหา และอุปสรรค ต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ ประยุกต์ ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผล กระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

4.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

5.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

5.2 ซื่อสัตย์สุจริต

5.3 มีวินัย

5.4 ใฝ่เรียนรู้

5.5 อยู่อย่างพอเพียง

5.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

5.7 รักความเป็นไทย

5.8 มีจิตสาธารณะ

6. มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมอง และพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

6.1 ภาษาไทย

6.2 คณิตศาสตร์

6.3 วิทยาศาสตร์

6.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

- 6.5 สุขศึกษาและพลศึกษา
- 6.6 ศิลปะ
- 6.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 6.8 ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำคัญของ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ ยังเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐาน การเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า ต้องการอะไร ต้องสอนอะไร จะสอนอย่างไรและ ประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบ การประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่ การศึกษาและการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าว เป็นสิ่งสำคัญ ที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้ กำหนดเพียงใด

7. ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละ ระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรมนำไปใช้ ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการ วัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

- 7.1 ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับ การศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)
- 7.2 ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา ปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6)

8. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

- 8.1 ภาษาไทย ความรู้ ทักษะ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่า ภูมิปัญญาไทยและภูมิใจในภาษาประจำชาติ

8.2 คณิตศาสตร์ การนำความรู้ ทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิต และศึกษาต่อ การมีเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบ และสร้างสรรค์

8.3 วิทยาศาสตร์ การนำความรู้ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และจิตวิทยาศาสตร์

8.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย

8.5 ศิลปะ ความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์ งานศิลปะสุนทรียภาพ และการเห็นคุณค่าทางศิลปะ

8.6 การงานอาชีพและเทคโนโลยี ความรู้ทักษะ และเจตคติในการทำงาน การจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการใช้เทคโนโลยี

8.7 สุขศึกษาและพลศึกษา ความรู้ ทักษะและเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพ ปลอดภัยของตนเอง และผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อ สุขภาพอย่างถูกวิธี และทักษะในการดำเนินชีวิต

8.8 ภาษาต่างประเทศ ความรู้ ทักษะ เจตคติและวัฒนธรรมการใช้ภาษาต่างประเทศ ในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และการประกอบอาชีพ

8.9. หลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. แนวการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นมีดังนี้

9.1 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีหลักการทฤษฎีที่ยากซับซ้อนอาจจัดแยกเฉพาะ และควรเน้นการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมากขึ้น เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดความเข้าใจ และรู้จักตนเองในด้านความสามารถ ความถนัด เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ สถานศึกษาต้องจัดบรรยากาศเรียนรู้ให้เหมาะสม

9.2 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 การจัดการเรียนรู้เริ่มเน้นเข้าสู่เฉพาะทางมากขึ้น มุ่งเน้นความสามารถ ความคิดระดับสูง ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน ทั้งในด้านอาชีพการศึกษาเฉพาะทาง ตลอดจนการศึกษาต่อ สำหรับการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม

อธยาศัย ให้ยึดหยุ่นวิธีการจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมกับผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการของท้องถิ่น

10. เมื่อเรียนจบแต่ละช่วงชั้นผู้เรียนต้องมีความสามารถดังต่อไปนี้

10.1 ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สามารถช่วยเหลือตนเองเกี่ยวกับงานในกิจวัตรประจำวัน ช่วยเหลืองานในครอบครัว ใช้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศขั้นพื้นฐานได้ สามารถคิดและสร้างสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันอย่างง่าย ๆ ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม ใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างประหยัด

10.2 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สามารถช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวยุวมชน ทำงานอย่างมีขั้นตอน มีทักษะในการจัดการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน เลือกใช้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศได้เหมาะสมกับงาน สามารถคิดออกแบบสร้างดัดแปลงสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันง่าย ๆ ทำงานด้วยความรับผิดชอบ ขยัน ประหยัด อดออม อดทน ใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่าและถูกวิธี

10.3 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีทักษะการจัดการ ทำงานอย่างเป็นระบบ และมีกลยุทธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เห็นคุณค่าของงานอาชีพสุจริต เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพเลือกใช้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศได้เหมาะสมกับงานและอย่างถูกต้อง มีคุณธรรมสามารถคิด ออกแบบ สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ในการทำงาน ทำงานด้วยความรับผิดชอบ ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม มุ่งมั่น อดทน ใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่าและถูกวิธี

10.4 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มีทักษะการทำงานอาชีพสุจริต มีทักษะการจัดการ ทำงานอย่างเป็นระบบและมีกลยุทธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เห็นคุณค่าของงานอาชีพสุจริต เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพเลือกใช้และประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศได้เหมาะสม ถูกต้องและมีคุณธรรม สามารถคิด ออกแบบ สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ ๆ ในการทำงาน ทำงานด้วยความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม มุ่งมั่น อดทน เสียเพื่อเสียสละใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่าและถูกวิธี

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเวาใหญ่พิทยาสรรค์

โรงเรียนเวาใหญ่พิทยาสรรค์ เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มหาสารคาม เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนใหญ่พิทยาสรรค์ได้
กำหนดหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนใหญ่พิทยาสรรค์ไว้ดังนี้ (โรงเรียนใหญ่พิทยาสรรค์ 2551 : 5)

1. วิสัยทัศน์

พัฒนาการเรียนรู้สู่มาตรฐาน ผลสถานคุณธรรมนำเศรษฐกิจพอเพียง สร้างชื่อเสียงด้วย
ภูมิปัญญา นำพากิจกรรมสู่ชุมชนทุกคนมีส่วนร่วม

2. พันธกิจ

โรงเรียนใหญ่พิทยาสรรค์ ได้กำหนดพันธกิจดังต่อไปนี้

- 2.1. พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา
ที่ส่งผลต่อคุณภาพคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน
- 2.2. พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย
- 2.3. ส่งเสริม พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 2.4. อนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2.5. พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน
- 2.6. ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3. เป้าประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม
จริยธรรมและดำรงชีวิตแบบวิถีไทย อยู่ในสังคมโลกอย่างมีความสุข

4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

โรงเรียนใหญ่พิทยาสรรค์ ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

- 4.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 4.2 ซื่อสัตย์สุจริต
- 4.3 มีวินัย
- 4.4 ใฝ่เรียนรู้
- 4.5 อยู่อย่างพอเพียง
- 4.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

4.7 รักความเป็นไทย

4.8 มีจิตสาธารณะ

5. โครงสร้างหลักสูตร

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในโรงเรียนใหญ่พิทยาสรรค์ โดยคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

5.1. ระดับช่วงชั้น แบ่งออกเป็น 2 ช่วงชั้น ดังนี้

5.1.1 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

5.1.2 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

5.2. สาระการเรียนรู้ กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะ หรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน เป็น 8 กลุ่มดังนี้

5.2.1 ภาษาไทย

5.2.2 คณิตศาสตร์

5.2.3 วิทยาศาสตร์

5.2.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

5.2.5 สุขศึกษา และพลศึกษา

5.2.6 ศิลปะ

5.2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

5.2.8 ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยการจัดเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย รายวิชา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่โรงเรียนใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด และเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย รายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิด และการทำงานอย่างสร้างสรรค์ เรื่องการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โรงเรียนได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

5.3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดความสนใจอย่างแท้จริง แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

5.3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต คุณลักษณะทางอารมณ์ การเรียนรู้เชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทบทวนหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

5.3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร โดยการศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินผล และปรับปรุงงาน โดยเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี รักษาดินแดน ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมบูรณาการ ฯลฯ

5.3.3 กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะชีวิตต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความมีวินัย มารยาท และการแสดงความเคารพ การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียน โดยเชิญวิทยากรพิเศษจากในและนอกโรงเรียน มาให้ความรู้

5.4. มาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของกลุ่มแต่ละกลุ่ม เพื่อให้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ

5.4.1 มาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.4.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้นช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3) ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6) 8 มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคน โดยโรงเรียนได้จัดมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เข้มข้นตามความสนใจความถนัด และความสามารถของผู้เรียน ในรายวิชาเพิ่มเติม

5.5. เวลาเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนใหญ่พิทยาสรรค์ กำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไว้ดังนี้

5.5.1 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ให้มีเวลาเรียนปีละไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง รวมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างน้อย 120 ชั่วโมง

5.5.2 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ให้มีเวลาเรียนอย่างน้อย 75 หน่วยกิต และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างน้อย 480 ชั่วโมง

5.5.3 โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนใหญ่พิทยาสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ โรงเรียน

6. ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนบุคคล มีทักษะในการคิดวิจารณ์ แยกแยะ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน แต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

7. การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาคมีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิตใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.) โรงเรียนใหญ่พิทยาสรรค์ ได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 (ที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) โดยโครงสร้างหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2551 มีโครงสร้างดังตารางที่ 1 (โรงเรียนใหญ่พิทยาสรรค์. 2551 : 114)

8. โครงสร้างเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียน ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 1 กรอบโครงสร้างเวลาเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่พิทยาสรรค์

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน			
	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย
● กลุ่มสาระการเรียนรู้				
	ม. 1	ม. 2	ม. 3	ม. 4 – 6
ภาษาไทย	320 (3 นก.)	320 (3 นก.)	320 (3 นก.)	240 (6 นก.)
คณิตศาสตร์	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
วิทยาศาสตร์	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
สุขศึกษาและพลศึกษา	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
ศิลปะ	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
การงานอาชีพและ เทคโนโลยี	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
ภาษาต่างประเทศ	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
● กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	360
● รายวิชา / กิจกรรมที่สถานศึกษา จัดเพิ่มเติม ตามความพร้อมและ จุดเน้น	ปีละไม่เกิน 240 ชั่วโมง	ไม่น้อย กว่า 1,560 ชั่วโมง	ปีละไม่ เกิน 240 ชั่วโมง	ไม่น้อยกว่า 1,560 ชั่วโมง
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี			รวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง

9. เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

9.1 การตัดสิน การให้ระดับและการรายงานผลการเรียน

9.1.1 การตัดสินผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

ระดับมัธยมศึกษา

1. ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น ๆ
2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

กำหนด

3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่

สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การพิจารณาเลื่อนชั้นทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ถ้าผู้เรียนมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย และสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่าสามารถพัฒนาและสอนซ่อมเสริมได้ ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่จะผ่อนผันให้เลื่อนชั้นได้ แต่หากผู้เรียนไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น สถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะและความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

9.1.2 การให้ระดับผลการเรียน

ระดับมัธยมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ

การประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่านและไม่ผ่าน

9.1.3 การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

2. เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.1.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต

2.1.3 ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

2.2.3 ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

สำหรับการจบการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเช่นการศึกษาเฉพาะทางการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัยให้คณะกรรมการของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ในแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

10. เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษา เป็นเอกสารสำคัญที่บันทึกผลการเรียน ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

1.1 ระเบียบแสดงผลการเรียน เป็นเอกสารแสดงผลการเรียนและรับรองผลการเรียนของผู้เรียนตามรายวิชา ผลการประเมินการอ่าน ทักษะการคิดวิเคราะห์และเขียน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาและผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องบันทึกข้อมูลและออกเอกสารนี้ให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) จบการศึกษามัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) หรือเมื่อลาออกจากสถานศึกษาในทุกกรณี

1.2 ประกาศนียบัตร เป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาเพื่อรับรองศักดิ์และสิทธิ์ของผู้จบการศึกษา ที่สถานศึกษาให้ไว้แก่ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษา และผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา เป็นเอกสารอนุมัติการจบหลักสูตรโดยบันทึกรายชื่อและข้อมูลของผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) และผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

2. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกพัฒนาการ-ผลการเรียนรู้ และข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับผู้เรียน เช่น แบบรายงานประจำตัวนักเรียน แบบบันทึกผลการเรียนประจำรายวิชา ระเบียบสะสม ใบรับรองผลการเรียนและเอกสารอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการนำเอกสารไปใช้

11. การเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่าง ๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคันและขอกลับเข้ารับการศึกษาต่อ การศึกษาจากต่างประเทศและขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้ ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรมอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว

การเทียบโอนผลการเรียนควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรก หรือต้นภาคเรียนแรกที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับผู้เรียนจากการเทียบโอนควรกำหนดรายวิชาจำนวนหน่วยกิตที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม

การพิจารณาการเทียบโอน สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษาและเอกสารอื่น ๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ความสามารถของผู้เรียน
2. พิจารณาจากความรู้ ความสามารถของผู้เรียนโดยการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ
3. พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติในสภาพจริง การเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามประกาศหรือแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ

12. การบริหารจัดการหลักสูตร

ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญ คือ กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ในระดับท้องถิ่น โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่มีความต้องการในระดับชาติ พัฒนาการ การเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้ หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผลประเมินผล วิเคราะห์ และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียน

สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการวางแผนและดำเนินการ ใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือ หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติม ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากเอกสารอธิบายรายละเอียด หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเขาใหญ่พิทยาสรรค์ สรุปได้ว่าหลักสูตรสถานศึกษาได้จัดกิจกรรมที่เน้นการเชื่อมโยงเนื้อหา แนวคิดหลักและกระบวนการ ที่เป็นสากลมีความสอดคล้องกับชีวิตจริงทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศมีความยืดหยุ่น คอบสนองผู้เรียนที่มีความถนัดและความสนใจ ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการส่งเสริมให้พัฒนา กระบวนการคิด ความสามารถในการเรียนรู้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์องค์ความรู้ ใช้อยุทธศาสตร์การสอนที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการ ของผู้เรียน ส่งเสริม พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยใช้กระบวนการ เทคโนโลยีสารสนเทศตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน

บริบทโรงเรียนเขาใหญ่พิทยาสรรค์

1. ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 ชื่อสถานศึกษาโรงเรียนเขาใหญ่พิทยาสรรค์ ตั้งอยู่บ้านโนนเสียว หมู่ 4 ตำบลเขาใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีเนื้อที่ 70 ไร่ 2 งาน รหัสไปรษณีย์ 44150 โทรศัพท์ - โทรสาร - e-mail: U_dom1234@hotmail.com โรงเรียนเขาใหญ่พิทยาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต. 1
- 1.2 เปิดสอนตั้งแต่ระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 6
- 1.3 มีเขตพื้นที่บริการ 11 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านโนนเสียว บ้านเขวากลาง บ้านเขาใหญ่ บ้านเขวน้อย บ้านคุยเพ็ก บ้านคุยเชือก บ้านแสนสุข บ้านดอนเงิน บ้านดอนโพธิ์ บ้านจีบ้านเจียบ

2. ข้อมูลด้านการบริหาร

2.1 ชื่อ – สกุลผู้บริหาร นายสำรวย ทินพิช

วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา

ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่ 30 ธันวาคม 2552 จนถึงปัจจุบัน

เป็นเวลา - ปี 5 เดือน

2.2 ผู้ช่วยผู้บริหาร (ที่ได้รับแต่งตั้ง) 5 คน

2.3 ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนเวหาใหญ่พิทยาสรรค์ ได้รับการอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2525 โดยมีคณะกรรมการที่ขอจัดตั้ง ประกอบด้วย สมาชิกสภาตำบลเวหาใหญ่ คณะครูอาจารย์ กลุ่มโรงเรียนเวหาใหญ่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ อนามัยและประชาชนชาวตำบลเวหาใหญ่ ในปีการศึกษา 2525 เป็นปีแรกที่เปิดสอนมีนักเรียนเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 133 คน มีครูอาจารย์ 6 คน อาศัยศาลาวัดชมพูนารามเป็นที่เรียนชั่วคราว ในปีเดียวกันได้งบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราวจึงย้ายมาสอนที่ตั้งในปัจจุบัน ปีการศึกษา 2526 เริ่มได้งบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนถาวรแบบ 208 และอาคารอื่นๆเพิ่มในเวลาถัดมา ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนได้เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งในปีแรกที่รับมีนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 รุ่นแรก 30 คน ครั้งแรกที่เปิดสอนกรมสามัญศึกษาได้แต่งตั้งให้นายเดชา ไชยโสตาเป็นครูใหญ่ จากนั้นได้มีผู้บริหารโรงเรียนย้ายมาปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องหลายคน สำหรับผู้บริหารคนปัจจุบัน คือ นายสำรวย ทินพิช ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเวหาใหญ่พิทยาสรรค์

2.4 ขนาดและที่ตั้ง

โรงเรียนเวหาใหญ่พิทยาสรรค์ ตั้งอยู่บ้านโนนเสียว หมู่ 4 ตำบลเวหาใหญ่

อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีเนื้อที่ 70 ไร่ 2 งาน

ปรัชญาของโรงเรียน ปัญญา นรานัน รัตน

คติพจน์ ประพฤติดี สามัคคี มีวินัย ใฝ่ศึกษา รักษาคุณธรรม

ตราประจำโรงเรียน

1. เทวดา หมายถึง การเทิดทูนคนดี และมีปัญญา

2. ก้อนเมฆ หมายถึง สัมพันธภาพอันดี ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3. ความหมายรวม คือ การสรรสร้างและเชิดชูคนดีเพื่อศักดิ์ศรีของโรงเรียน

และ ชุมชน

สีประจำโรงเรียน ชมพู ฟ้า

1. สีชมพู หมายถึง ความรัก ความสามัคคี ที่มีต่อเพื่อนมนุษย์

2. สี่ฟ้า หมายถึง ความก้าวหน้าและความกว้างไกลแห่งปัญญา

3. ความหมายรวม หมายถึง ชาวเขวาใหญ่พิทยาสรรค์ทุกคนมีความรัก
ความสามัคคีซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งจะพัฒนาตนเองให้มีความรู้ควบคู่คุณธรรม

2.5 ข้อมูลนักเรียน

ปัจจุบัน โรงเรียนมีข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ 17 พฤษภาคม 2553) ดังนี้

2.5.1 จำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่บริการทั้งหมด 150 คน

2.5.2 จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน

ตารางที่ 2 จำนวนนักเรียน โรงเรียนเขวาใหญ่พิทยาสรรค์ ปีการศึกษา 2554

ระดับชั้น	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
ม.1	17	13	30
ม.2	16	10	26
ม.3	17	16	33
ม.4	19	12	31
ม.5	9	9	18
ม.6	16	3	19
รวมจำนวน น.ร.ทั้งหมด	94	63	157

2.6 ข้อมูลบุคลากร

ตารางที่ 3 จำนวนบุคลากร โรงเรียนเวาใหญ่พิทยาสรรค์ ปีการศึกษา 2554

ประเภท บุคลากร	เพศ		ระดับการศึกษาสูงสุด			อายุ เฉลี่ย	ประสบการณ์ สอนเฉลี่ย
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ป.ตรี	ป.ตรี	สูงกว่า ป.ตรี		
ผู้อำนวยการ	1				1	52 ปี	16
รองผู้อำนวยการ	-	-	-	-	-	-	-
ครูประจำการ	6	10		16		44	18
ครูอัตราจ้าง							
พนักงานราชการ							
นักการ / ภารโรง							
อื่นๆ ลูกจ้างชั่วคราว		1		1	-	25	1
รวม	8	11	1	16	1		
		18					

หมายเหตุ 1. มีครูที่สอนวิชาตรงตามวิชาเอก 14 คน

2. มีครูที่สอนวิชาตามความถนัด 2 คน

2.7 สภาพชุมชนโดยรวม

2.7.1 สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะสภาพท้องถิ่นของชุมชน ตำบลเวาใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีลักษณะภูมิศาสตร์เป็นที่ราบลุ่ม ห่างฝั่งแม่น้ำชี ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลัก โดยเฉลี่ย 10 กิโลเมตร ได้รับอิทธิพลจากน้ำชีล้นตลิ่งเป็นบริเวณกว้าง ในปีที่มีปริมาณน้ำฝนมาก และน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก มีประชากรประมาณ 267,350 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบ เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่กลางชุมชนตำบลเวาใหญ่เขตพื้นที่ โรงเรียน มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

- 1) ทิศตะวันออก ติดหมู่ที่ 4 บ้านโนนเสี้ยว ตำบลเวาใหญ่
- 2) ทิศใต้ติดกับวัดชมภูวนาราม
- 3) ทิศเหนือ เป็นพื้นที่ป่าชุมชน และทิศตะวันตกเป็นเขตพื้นที่เกษตรกรรมอาชีพ

หลักของผู้ปกครองส่วนใหญ่ ชุมชนคือ ประกอบอาชีพทำนา เนื่องจากพื้นที่เป็นพื้นที่ราบรุ่มแม่น้ำส่วนใหญ่ นับถือศาสนา พุทธ ประเพณี/ ศิลปวัฒนธรรมธรรมเนียมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ หมอลำกลอน

- 4) ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับจบการศึกษาระดับ ป.6
- 5) ประกอบอาชีพ (คิดเป็นร้อยละ) ประกอบอาชีพทำนาร้อยละ 80
- 6) นับถือศาสนา (คิดเป็นร้อยละ) นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 97
- 7) ฐานะทางเศรษฐกิจ/ รายได้โดยเฉลี่ย ต่อครอบครัว ต่อปี 17,000 บาท
- 8) จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 5 คน

2.7.2 โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน

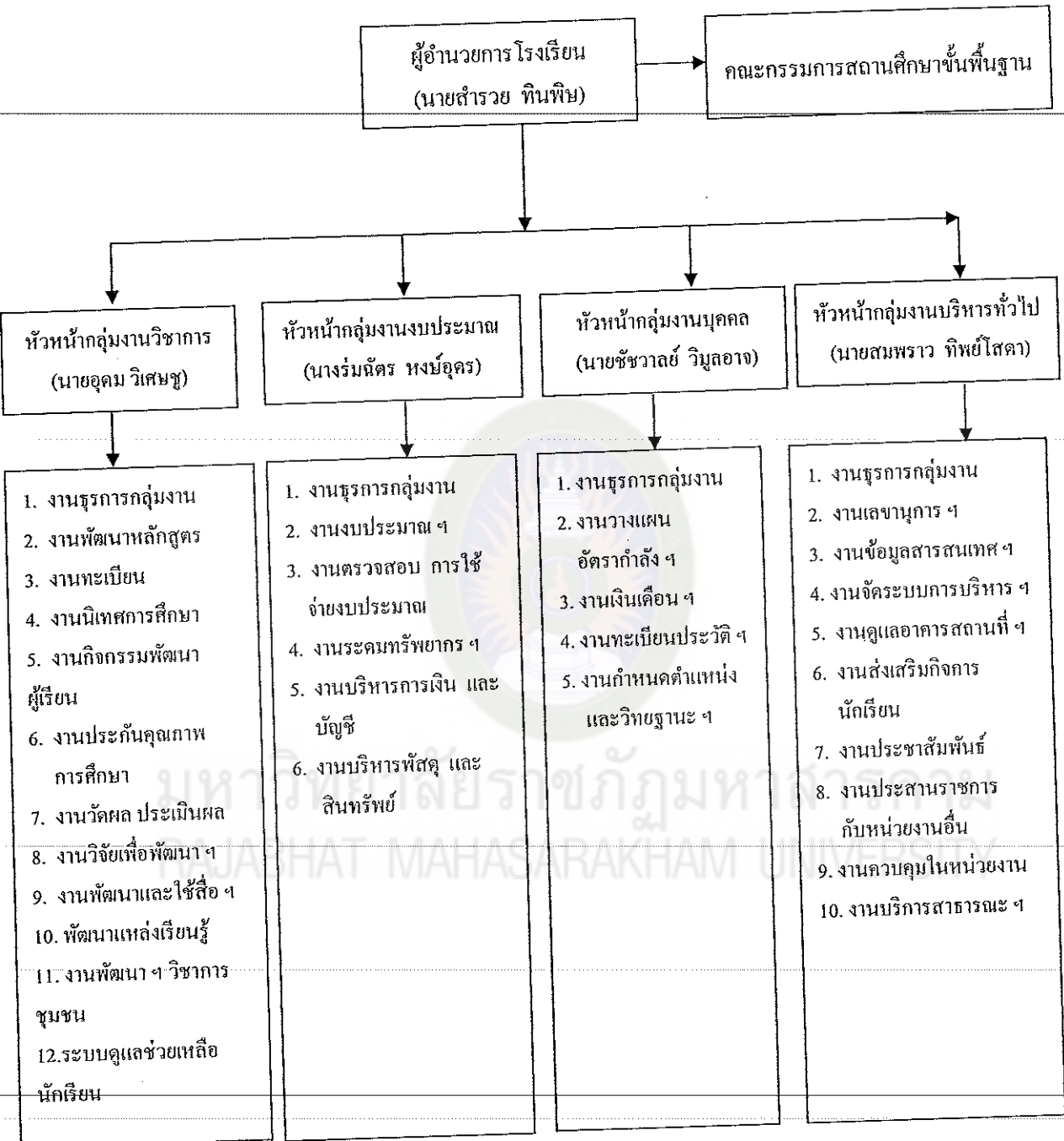
โอกาสคืออยู่ใกล้แหล่งเรียนรู้คือชุมชนมีภูมิปัญญาด้านการแสดงหมอลำกลอน ด้านดนตรีพื้นเมือง และอยู่ใกล้แหล่งสถานศึกษาสำคัญคือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อยู่ในบริเวณ วัดชุมพวนาราม และมีพื้นที่ว่างเปล่ามาก สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการส่งเสริมทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงและได้เข้าร่วมโครงการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงกับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ข้อจำกัด ชุมชนค่อนข้างยากจน ผู้ปกครองออกไปประกอบอาชีพรับจ้าง อยู่ใกล้แหล่งที่มีความเสี่ยงต่อยาเสพติด การมั่วสุมด้านการพนัน และใกล้เมืองเข้าออกได้สะดวกตลอดเวลา ทำให้มีโอกาสเสี่ยงต่อเด็กนักเรียน

2.8 บริบทในการบริหารงาน โรงเรียน

ระบบโครงสร้างการบริหาร

โครงสร้างการบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิทยาสรรค์ ปีการศึกษา 2553

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ศิริพร จุราเพชร (2548 : 110-111) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ได้เสนอแนะแนวทางไว้ว่า ผู้บริหาร
 สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับบุคลากรทางการศึกษา มีคุณธรรมในการมอบหมายงานและจัดสรร
 ให้เหมาะสมกับสภาพของบุคลากร มีนโยบายในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับ
 สภาพจริงในท้องถิ่นและสภาพจริงของผู้เรียน และผู้บริหารควรมีการวางแผนการใช้และพัฒนา
 หลักสูตรที่ชัดเจน ให้ความสำคัญเกี่ยวกับงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ จัดหาเอกสารตำรา ส่วนการ
 บริหารหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการจัดรูปแบบ วิธีการวางแผนหลักสูตร
 ที่หลากหลาย มีการเชิญชวนบุคคลต่างๆ ในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งใน
 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และผู้บริหารต้องมีบทบาทการนำหลักสูตรไปใช้ มีการนิเทศอย่าง
 ชัดเจน มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับบุคคลในท้องถิ่นและมีการให้บริการและสนับสนุน
 บุคลากรในการจัดทำวัสดุหลักสูตร

สุรรัตน์ คำฝอย (2549 : 98-100) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสามารถใน
 การปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
 จังหวัดนครนายก กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม
 คุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของครูผู้สอนและความสามารถในการปฏิบัติงานตาม
 กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่าความสามารถในการปฏิบัติงานตาม
 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก
 อยู่ในระดับสูงกว่าระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการดำเนินการ
 บริหารหลักสูตรด้านกรณีศึกษาคำกับติดตามและประเมินผล และด้านการสรุปผลการดำเนินงาน
 ผลการวิจัยยังพบอีกว่า คุณลักษณะของผู้บริหารและครูผู้สอนสามารถทำนายความสามารถในการ
 ปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ข้างต้นได้

ประพันธ์ พุ่มจันทร์ (2549 : 143-146) ได้ศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานตามวัฏจักรคุณภาพของเคมมิ่งในอำเภอท่าม่วง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี
 เขต 1. ใช้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในอำเภอท่าม่วง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เป็น
 หน่วยวิเคราะห์ จำนวน 32 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คนประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา
 1 คน ครูวิชาการ 1 คนและครูปฏิบัติการสอน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 96 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ
 วิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามวัฏจักรคุณภาพของ

เดิมมี ในอำเภอท่าม่วง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทิศทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's method) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาครูยังขาดความตระหนักในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันและยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ครูยังไม่พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อด้วยตนเอง ครูยังขาดความชัดเจนในการวัดผล ประเมินผลและการจัดทำเอกสาร ครูมีภารกิจนอกเหนือจากงานการสอนมาก การสรุปผลการดำเนินงานในช่วงปลายปีมีการรายงานหลายเรื่องซ้ำซ้อนกันและโรงเรียนส่วนใหญ่จะไม่ค่อยได้นำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่

ปราณี รูปผาย (2549 : 112-115) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูและผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการและด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

อเนก อัครีเดช (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 28 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการและครูผู้สอน โรงเรียนละ 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภทคือแบบสอบถามและแบบการสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดแผนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผล การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตรและหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และด้านสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา แนวทางดำเนินการบริหารหลักสูตรมีความต้องการให้โรงเรียนพัฒนาด้านการ

สรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ควรจัดอบรมครู สร้างความตระหนักและให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรควรจัดสัมมนาครูให้เกิดความรู้ความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาในทิศทางเดียวกัน สามารถนำไปใช้ในการจัดทำแผนการสอนและจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร และประเมินผลการใช้หลักสูตรทุกภาคเรียนเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตรทุกปี

ประภาส เขียวแก้ว (2549 : 134-136) ได้ศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กแบบ PDCA One Plus โรงเรียนวัดเนินยาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารวด ผลการวิจัยพบว่า ครูมีภาระงานก่อนการบริหารแบบ PDCA One Plus อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) และภาระงานหลังการบริหาร PDCA One Plus อยู่ที่ระดับน้อย ($\bar{X} = 1.97$) นอกจากนี้มีความแตกต่างกันระหว่างภาระงานก่อนและหลังการบริหารงานแบบ PDCA One Plus อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3,6 ปีการศึกษา 2546 - 2549 พบว่า ผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3,6 ปีการศึกษา 2546 - 2549 ก่อนและหลังการบริหารงานแบบ PDCA One Plus มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

วิรุฬ เกิดภักดี (2551 : 128-130) ได้การศึกษการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตบางขุน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตบางขุนเทียน ของเครือข่ายที่ 71 กับเครือข่ายที่ 72 และความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีมโนทัศน์การสอนต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอน จำนวน 238 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ T-test แบบ Independent Samples ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตบางขุนเทียน อยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับคือ การปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตร การสรุปผลการดำเนินงาน การดำเนินการบริหารหลักสูตร และการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางขุนเทียนของเครือข่ายที่ 71 กับเครือข่ายที่ 72 พบว่า การบริหารหลักสูตร สถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตบางขุนเทียนของเครือข่ายที่ 71 กับ เครือข่ายที่ 72 ไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีมโนทัศน์การสอนต่างกัน เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

สำนักงานเขตบางขุนเทียน พบว่า ครูที่มีมีโนทัศน์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตบางขุนเทียน ไม่แตกต่างกัน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เคลโลน (Kellon. 1992 : 1114-A) ได้ทำการศึกษาระยะหนึ่งเรื่อง การติดตามการใช้หลักสูตร The Bummbu (หลักสูตรฉบับปรับปรุง) จากมหาวิทยาลัยควีนในเมืองคิงส์ตัน งานวิจัยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณเกี่ยวกับการฝึกฝนการใช้หลักสูตรของครูใน โรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ชนบทในประเทศ Sierra Leon งานวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์ทัศนคติ ความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้วางโครงการ เพื่อติดตามหลักสูตรใหม่ ของ Bummbu และ Fullan (หลักสูตรเก่า) ซึ่งเป็นผลเนื่องจากธรรมชาติของหลักสูตรใหม่ มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนชุมชน และครูผู้สอนให้เกิดความเข้าใจในการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรใหม่ มีหลักเหตุผลและลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน

อิงลิชและสเตฟฟี (English and Steffy. 1983 : 29-32) ได้ศึกษาความแตกต่างของการสร้าง และการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า การวางแผนออกแบบสร้างหลักสูตรกับการนำหลักสูตรไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอนนั้นมีความแตกต่างกัน การเสริมหลักสูตรเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปตามเป้าหมายองค์ประกอบยังไม่สัมพันธ์กันเต็มที่ ส่วนการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องสัมพันธ์กับการบริหารหลักสูตร จะต้องมีการจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

จูดิธ (Judith. 2000 : 292) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเข้าสู่ชุมชน งานวิจัยนี้ได้กล่าวถึงทฤษฎีการพัฒนามนุษย์จากความคุ้นเคยและความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงให้เข้าสู่ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ทั่วประเทศ โดยผู้วิจัยนำเสนอการทำให้เกิดการประเมินผล ทางเลือกของหลักสูตร และทักษะการสอน

โค จีสิค (Cho, Teasik . 2001 : 1325-A) ได้วิจัยเรื่องการใช้หลักสูตรเป็นการเสริมประสบการณ์ของครูกรณีศึกษาจากครู 2 คนในมหาวิทยาลัยโอไฮโอ พบว่า ครูทั้งสองคนมีความคิดเห็นต่อคุณค่าของหลักสูตรแตกต่างกัน ซึ่งเป็นการอธิบายถึงความแตกต่างของครูตามลักษณะความเป็นจริงต่อการเสริมสร้างประสบการณ์ในชั้นเรียนในกรณีศึกษาครั้งนี้ ครูที่ได้รับการบรรจุใหม่ จะมีความศรัทธาความเชื่อต่อการให้ หลักสูตรมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร โดยกำหนดว่า จะทำการสอนนักเรียนในสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสมกับเวลาและมีลักษณะการบูรณาการซึ่งกระบวนการใช้หลักสูตรมีค่าสูงในด้านความจำเป็นเกี่ยวกับทักษะและความรู้เพื่อการสอน ครูอีกคนหนึ่งมีความคิดเห็นว่าหลักสูตรที่นำมาใช้ เป็นเครื่องมือที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ต้องใช้ตัดสินใจเฉพาะหน้าต่อการแสดงออกของความต้องการของนักเรียนตามที่คาดหวังไว้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร พบว่า หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญ ที่ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนต้องเอาใจใส่ ร่วมมือกันบริหารจัดการให้หลักสูตรในสถานศึกษา

ของแต่ละแห่งเป็นหลักสูตรที่มีคุณค่าต่อผู้เรียน โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การวางแผนจัดทำหลักสูตร ตลอดจนการนำหลักสูตรไปใช้ พร้อมทั้งมีการนิเทศ กำกับติดตาม และ นำหลักสูตรมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY